

Identifying Parents' lived Experiences of Trusting Non-Governmental Schools

Davoud Ghafouri* , Mohsen Rafee¹ & Behboud Yarigholi

- * Corresponding Author: M.A. in Educational Management, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran. Email: ghafour86@gmail.com
- 1. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.
- 2. Associate Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

Abstract

Type of Article: Scientific- Research

Objectives: Sometimes, due to physical, emotional, social, and cultural conditions, parents separate their children from the normal students of government schools and enroll them in non-government schools. Their children can easily continue their education there which creates their trust in non-governmental schools. This study aimed to identify the causes and factors affecting parents' trust based on their lived experiences in non-governmental schools.

Materials and methods: The research design is a phenomenological qualitative type. The study population consisted of all parents of primary, secondary, and high school students of non-governmental schools for boys and girls in the five areas of Tabriz city; 18 parents were selected as members of the sample group for determining the sample by using criterion purposeful sampling method. The research tool was a semi-structured interview. To provide its face and content validity, external experts' judgment, and the researcher's avoidance of any bias in presenting questions were used; for reliability, appropriate goal selection methods, the same guide questions, and continuation of interviews to the theoretical saturation stage were used. An evaluation was also used by participants and external reviewers to ensure the reliability of the findings.

Discussion & Conclusions: The results indicated the extraction of six factors which include educational, social, ethical and moral, professional, economic, and equipment and facilities; after Collaizi's analysis with 85 semantic units (open sources) in 25 sub-categories of 15 categories with 6 main themes were obtained. Reasons and criteria that led the parents' trust to enroll their children in non-governmental schools have been discussed. Categories such as educational and training planning, observing the quantity and appropriateness of students, employing experienced and specialized teachers, homogeneity and cultural, social and economic quality of students, satisfaction with school services, good reputation, and good record, observance of rules and moral education, creating a happy safe atmosphere, committed interaction and professional attitude of school officials, obtaining appropriate and fair tuition are the main reasons for parents' inclination to non-governmental schools. As a result, schools focusing more and more on professionalism and considering the concerns of parents instead of the interests of school owners are considered the main reasons for parents' trust in these schools.

Keywords: Lived Experiences, Non-Governmental Schools, Parents, Trust.

مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام‌های آموزشی

مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام‌های آموزشی

پاییز و زمستان ۱۴۰۱

دوره ۱۵، شماره ۲ (پیاپی ۲۹)

صفحات: ۲۲۹-۲۵۲

DOI: [10.48308/MPES.2022.102462](https://doi.org/10.48308/MPES.2022.102462)

ISSN: [2423-5261](https://doi.org/10.48308/MPES.2022.102462)

E-ISSN: [2538-6344](https://doi.org/10.48308/MPES.2022.102462)

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۱۰/۲۵ بازنگری مقاله: ۱۴۰۰/۱۲/۶

پذیرش مقاله: ۱۴۰۰/۱۲/۲۶ چاپ مقاله: ۱۴۰۱/۷/۱

شناسایی تجربیات زیسته والدین از اعتماد به مدارس غیردولتی

داود غفوری^{۱*}، محسن رفیعی^۱ و بهبود یاری قلی^۲

* نویسنده مسئول: فارغ التحصیل کارشناسی‌ارشد مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

ghafour86@gmail.com

۱. استادیار گروه علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

چکیده

هدف: گاهی والدین به دلیل شرایط جسمانی، عاطفی، اجتماعی و فرهنگی، فرزندان خود را از دانش‌آموزان مدارس عادی دولتی جدا نموده و در مدارس غیردولتی ثبت‌نام می‌کنند و با پرسش و جستجوگری از شرایط مدارس غیردولتی، اطمینان خاطر پیدا می‌کنند که فرزندان‌شان می‌توانند به راحتی در آنجا ادامه تحصیل بدهند که این امر خود باعث ایجاد اعتماد آن‌ها به مدارس غیردولتی می‌گردد. پژوهش حاضر با هدف شناسایی علل و عوامل مؤثر بر اعتماد والدین به مدارس غیردولتی براساس تجارب زیسته آن‌ها اجرا شد.

مواد و روش‌ها: طرح پژوهش، کیفی از نوع پدیدارشناسی است. شرکت‌کنندگان این پژوهش را کلیه والدین دانش‌آموزان مقطع دبستان و متوسطه دوره اول و دوم مدارس غیردولتی پسرانه و دخترانه نواحی پنج‌گانه شهر تبریز تشکیل می‌دادند که برای تعیین نمونه با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند ملاک‌مدار تعداد ۱۸ نفر از والدین به‌عنوان اعضای گروه نمونه انتخاب شدند. ابزار پژوهش مصاحبه نیمه‌ساختاریافته بود. برای تأمین روایی صوری و محتوایی آن از داوری متخصصان بیرونی و دوری محقق از هر نوع سوگیری در ارائه سؤالات و برای پایایی آن، از روش‌های انتخاب هدف مناسب، طرح سؤالات راهنمای یکسان، تداوم مصاحبه تا مرحله اشباع نظری از راه پیشینه‌سازی افراد استفاده شد. هم‌چنین برای اطمینان از پایایی یافته‌ها از ارزیابی توسط شرکت‌کنندگان و نظر داوران خارجی استفاده شد.

بحث و نتیجه‌گیری: یافته‌ها حاکی از استخراج شش عامل با عناوین آموزشی، اجتماعی، اخلاقی و تربیتی، حرفه‌ای، اقتصادی و تجهیزات و امکانات بود که پس از تجزیه و تحلیل کلایزی با ۸۵ مورد واحد معنایی (کدباز) در ۲۵ زیرمقوله از ۱۵ مقوله با ۶ تم اصلی به دست آمد. دلایل و ملاک‌هایی که باعث اعتماد والدین در ثبت‌نام فرزندان خود در مدارس غیردولتی می‌گردند، مورد بحث و بررسی قرار گرفته‌اند در این راستا مقولاتی از قبیل: برنامه‌ریزی تحصیلی و آموزشی، رعایت کمیت و تناسب دانش‌آموزان، به‌کارگیری معلمان باتجربه و متخصص، تجانس و سنخیت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی دانش‌آموزان، رضایت از خدمات مدرسه، حسن شهرت و سابقه خوب، رعایت مقررات و تربیت اخلاقی، ایجاد فضای شاد و امن، تعامل متعهدانه و برخورد حرفه‌ای مسئولان مدرسه، اخذ شهریه مناسب و منصفانه از علل اساسی گرایش والدین به مدارس غیردولتی است. در نتیجه، تمرکز هر چه بیشتر مدارس بر حرفه‌ای‌گرایی و در نظر گرفتن دغدغه اولیا به جای منافع صاحبان مدارس، عمده‌ترین دلایل اعتماد اولیا به مدارس قلمداد می‌شود.

کلیدواژه‌ها: اعتماد، تجربیات زیسته، مدارس غیردولتی، والدین.

غفوری، داود، رفیعی، محسن، و یاری قلی، بهبود. (۱۴۰۱). شناسایی تجربیات زیسته والدین از اعتماد به مدارس غیردولتی. مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام‌های آموزشی، ۱۵(۲)، ۲۲۹-۲۵۲
doi: 10.48308/MPES.2022.102462

Copyright: © 2022 by the authors. This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

مقدمه

مدارس غیردولتی مدارس هستند که در اجرای اصل ۱۲۳ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۶۷/۳/۵ قانون تأسیس آن‌ها مصوب گردید و در سال ۱۳۸۶ شمسی از مدارس غیرانتفاعی به مدارس غیردولتی تغییر نام یافت. این مدارس از طریق بخش خصوصی اداره می‌شوند و آموزش‌های رسمی را از دوره پیش‌دبستان تا پایان دوره متوسطه ارائه می‌کنند. قانون فوق در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۴ با تغییراتی به تصویب مجلس شورای اسلامی و تأیید شورای نگهبان رسید (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۹۵). سابقه تأسیس مدارس خصوصی در ایران به اواسط سلسله قاجار برمی‌گردد که دو دهه قبل از تأسیس مدرسه دارالفنون، اولین مدارس خارجی در ایران در سال ۱۲۱۳ شمسی در ارومیه و در سال ۱۲۱۹ شمسی در شهرهای تبریز، جلفا، ارومیه و سلماس تأسیس شد. پس از التهابات جنگ جهانی و رکود نسبی در کشور، به موجب قانون مصوب نهم خردادماه ۱۳۰۵ شمسی شرایط تأسیس مدارس خصوصی اعلام شد. پس از انقلاب اسلامی نیز در سال ۱۳۵۷ شمسی تمام مدارس خصوصی یا ملی منحل گردید و در تابستان ۱۳۵۹ براساس پیشنهاد شورای نظام آموزش و پرورش، تنها به مدارس خصوصی اسلامی (با عنوان فعلی غیرانتفاعی و یا غیردولتی) به شرط رعایت مواردی خاص اجازه فعالیت داده شد (قاجارگر، ۱۳۸۰).

مخاطبان و مراجعان مدارس غیرانتفاعی امروزی برخی از اولیای جامعه هستند که بنا به دلایلی فرزندان خود را در این مدارس ثبت‌نام می‌کنند. علل و عوامل متعددی باعث گرایش خانواده‌ها و جلب اعتماد والدین در انتخاب این مدارس به‌عنوان مدرسه فرزند خود می‌گردد که تجارب قبلی والدین در کنار سایر علل احتمالی، از اهمیت زیادی در جلب اعتماد آن‌ها به این مدارس برخوردارند. اعتماد^۱ در لغت به معنی تکیه کردن و واگذاشتن کار به کسی است (عمید، ۱۳۷۴). اعتماد یک انتظار مثبت است در ارتباط با اینکه طرف مقابل در گفتار، کردار و تصمیم‌های خود به‌گونه‌ای فرصت‌طلبانه رفتار نکند (گوردون؛ به نقل از الوانی و حسینی، ۱۳۹۱). اعتماد درجه حساسیت یک طرف نسبت به طرف دیگر است مبنی بر این انتظار که او عملکرد خاصی را که برای طرف اول اولویت دارد، انجام می‌دهد بدون اینکه قدرت نظارت و کنترل او را داشته باشد (مایر، دیویس و اسکورمن^۲، ۱۹۹۵). هم‌چنین اعتماد شاخصی از سرمایه اجتماعی است که تعادل اجتماعی را در شرایط عدم اطمینان و ریسک برقرار می‌سازد (احمد و هال^۳، ۲۰۱۷) و در تحقق نظام اجتماعی و در زندگی روزمره عنصری حیاتی به شمار می‌رود (الوانی و حسینی، ۱۳۹۱).

در بحث بر روی مبانی نظری مفهوم اعتماد، به‌طور کلی از سه رویکرد می‌توان استفاده نمود: رویکرد خرد، رویکرد کلان و رویکرد تلفیقی. براساس دیدگاه‌های سطح خرد، اعتماد یک ویژگی یا خصوصیت فردی است و بنابراین با ویژگی‌ها و رفتارهای فردی ارتباط دارد، پس با توجه به این خصوصیات، می‌توان میزان اعتماد را سنجید. براساس رویکرد کلان، اعتماد اجتماعی نه یک خصوصیت فردی، بلکه ویژگی نظام اجتماعی تلقی می‌شود. مطابق با دیدگاه‌های سطح کلان، اعتماد فقط جزئی از شخصیت افراد به‌شمار می‌رود، بنابراین، اعتماد افراد به دیگران، بیشتر به ارزیابی آنان از قابل اعتماد بودن محیط اطرافشان بر می‌گردد تا به شخصیت و تمایلات فردی آنان. بر این اساس، «افرادی که در جامعه‌ای زندگی می‌کنند که نظام اجتماعی آن از ثبات بالایی برخوردار است و هنجارها و قواعد اجتماعی از سوی دیگران رعایت می‌شود، از اعتماد اجتماعی بالایی برخوردارند» (عبدالملکی، ۱۳۸۷). در نهایت، رویکرد سوم که در این پژوهش مبنای کار قرار گرفته، با تلفیق سطح خرد و کلان، تلاش می‌کند که ابعاد مختلف اعتماد را مورد بررسی قرار دهد و با در نظر گرفتن عوامل سطح خرد و سطح کلان در کنار یکدیگر، تبیین کامل‌تری از مسأله ارائه دهد.

1. Trust
2. Mayer, Davis & Schoorman
3. Hall

اعتماد والدین به مدارس غیردولتی که منبعث از «تجربه زیسته»^۱ آن‌ها باشد، بی‌شک از تأثیرگذارترین دلایل آن‌ها در ثبت‌نام فرزند خود در این مدارس است. منظور از تجربه زیسته، یک تجربه بی‌واسطه، درونی و حضوری از چیزی یا پدیده‌ای که در آن بین تجربه‌گر و تجربه‌شونده واسطه‌ای وجود ندارد و عمیقاً دریافت می‌شود (مپ، ۲۰۰۸).

در شکل‌گیری فرآیند اعتماد سه متغیر اعتماد‌کننده، اعتماد‌شونده و زمینه اعتماد وجود دارد. والدین در این فرآیند به‌عنوان اعتماد‌کننده، فرزندان خود را به مدرسی می‌سپارند که اعتماد شونده تلقی می‌شوند. در این میان علل و عوامل مختلفی معیارها و ملاک‌های اعتماد والدین به مدارس، به‌ویژه مدارس غیردولتی را تشکیل می‌دهند (پاورز، ۲۰۰۱) که از علل مختلف آن می‌توان به خیرخواهی، قابلیت اعتماد، شایستگی، صداقت و باز بودن (فورسایت، آدامز و هوی، ۱۳۹۴) عوامل اجرایی-آموزشی و خدماتی مدارس اشاره کرد. نظریه‌پردازان و صاحب‌نظران، اعتماد را از جنبه‌های گوناگون مورد توجه قرار داده‌اند؛ به‌عنوان مثال، از نظر لاک^۵ متفکر طبیعت‌گرای قرن هفدهم، اعتماد، بخشی از طبیعت بشر به‌منظور انجام تعهدات متقابل است. ماکس وبر^۶ اعتماد را پیش‌نیاز ساختار اجتماعی می‌داند که با افزایش پیچیدگی یک سیستم، نیاز به اعتماد نیز به‌طور نسبی افزایش می‌یابد (حسن‌زاده، ساداتی کیادهی، صیامیان، ۱۳۹۰). طبق نظر زتومکا^۷ (۱۳۸۴) مبنای اعتماد عبارت‌اند از: الف) وجهه یا اعتبار که طی سالیان دراز به دست می‌آید، ب) عملکرد که رفتار کنونی آن را تشکیل می‌دهد ج) نحوه و طرز رفتار که از خصوصیات ظاهری و منزلت اجتماعی قابل لمس حاصل می‌گردد.

در رابطه دارای اعتماد دو مؤلفه شامل اعتماد‌کننده و فرد مورد اعتماد (امین) وجود دارد. هدف هر دو این‌ها تأمین منافع خود در سایه کنش و واکنش متقابل است. آنچه در این میان مهم است رفتارها و عکس‌العمل‌های سازمان مورد اعتمادی است که زمینه اعتماد را برای اعتماد‌کننده فراهم می‌سازد (حسن‌زاده و همکاران، ۱۳۹۰)؛ حال، در تعامل والدین با مدارس غیردولتی که اعتماد آن‌ها به این مدارس باعث روی آوردن و ثبت‌نام فرزندان‌شان در این مدارس می‌گردد، می‌تواند بر این اصل اساسی استوار باشد که والدین ملاک‌های قابل قبولی در این مدارس دریافت و به عملکرد و فعالیت‌های آن‌ها اعتماد کرده و در نتیجه سرنوشت و آینده فرزندان خود را به دست عوامل آموزشی و اجرایی این مدارس می‌سپارند. بحث اعتماد در مدارس بنا به نظر صاحب‌نظران، در مجموع به سه شکل زیر صورت می‌گیرد: الف) اعتماد کادر آموزشی به مدیر، همکاران، دانش‌آموزان و والدین مدرسه، ب) اعتماد دانش‌آموزان به مدیر، معلمان و کادر خدماتی ج) اعتماد والدین به مدیران، معلمان و سایر عوامل اجرایی مدرسه (فورسایت و همکاران، ۱۳۹۴؛ هوی و میسکل^۸، ۱۳۹۴)؛ که مورد آخر موضوع مورد بحث پژوهش حاضر است؛ زیرا شرط لازم و کافی برای سپردن دانش‌آموزان به مدارس غیردولتی، داشتن اعتماد به این مدارس است که از آن به اعتماد اجتماعی^۹ یا اعتماد تعمیم‌یافته^{۱۰} نیز یاد می‌شود (ودادهیر و زین‌آبادی، ۱۳۸۷). اعتماد، به‌ویژه اعتماد به نهادهای اجتماعی شاخصی از سرمایه اجتماعی است (وئوقی و رحمانی، ۱۳۹۲) که از رموز موفقیت سازمان‌های امروزی همچون مدارس غیردولتی محسوب می‌گردد؛ به عبارت دیگر، اعتماد مخاطبان هر سازمان یا نهاد اجتماعی به آن نهاد، از سرمایه‌های اساسی آن سازمان یا نهاد تلقی می‌گردد؛ بنابراین،

1. Lived experience
2. Mapp
3. Powers
4. Hoy & Adams ,Forsyth
5. Locke
6. Max Weber
7. Sztompka
8. Miskel & Hoy
9. Social trust
10. Generalized trust

شناسایی عوامل تأثیرگذار بر اعتماد و حفظ و ارتقای آن از اهم مسائل برای سازمان‌ها محسوب می‌گردد (الوانی و حسینی، ۱۳۹۱). این امر غالباً از طریق تحقیقات کیفی پدیدارشناسی^۱ امکان‌پذیر است که به مطالعه پدیدارشناختی و تفسیر پدیده‌های ویژه از دیدگاه اشخاصی که آن را تجربه نموده‌اند، می‌پردازد (رضویه، ۱۳۹۶).

بررسی‌های پیشینه پژوهش نشان می‌دهد که والدین بنا به علل مختلف از مدارس غیردولتی استقبال کرده و آن‌ها را در اولویت ثبت‌نامی فرزندان خود قرار می‌دهند؛ از آن جمله می‌توان به رسیدگی به تکالیف دانش‌آموزان به نحو صحیح و کامل، مناسب بودن محیط اجتماعی مدرسه، حسن رفتار عوامل اجرایی و آموزشی مدرسه با کودک، وجود رقابت با سایر مدارس خصوصی، احساس مسئولیت عوامل اجرایی، کم بودن تعداد دانش‌آموزان در کلاس درس و مزیت‌های آموزشی این مدارس اشاره کرد (قدیری، ۱۳۸۰). هم‌چنین برنامه‌ها، محیط، امکانات و کیفیت تدریس معلمان مدرسه خصوصی (یاکوب، عثمان و باشوک^۲، ۲۰۱۴)؛ و عوامل اجتماعی، برنامه‌های آموزشی و امکانات این مدارس (ماندیک، ساندرتو، هاپکینز، ویلسن، مور و گارسیا^۳، ۲۰۱۸)؛ نیز از عوامل مؤثر در اعتماد والدین به مدارس غیردولتی ذکر شده است. به‌علاوه، می‌توان نوآوری و انعطاف‌پذیری، افزایش رقابت و پاسخگویی نسبت به اولیا و مراجعان در مدارس غیردولتی (یاری‌قلی، ۱۳۹۲) را نیز به عوالم یاد شده اضافه کرد.

با توجه به این‌که مدارس غیردولتی عموماً با سرمایه‌گذاری بخش خصوصی اداره می‌شوند سعی در جلب توجه والدین و جذب دانش‌آموزان دارند؛ اما کثرت مدارس غیردولتی از یک طرف و محدود بودن تعداد دانش‌آموزان متقاضی ثبت‌نام در این مدارس از طرف دیگر، باعث بروز رقابت در بین مدارس غیردولتی در جذب دانش‌آموزان گشته و این امر مؤسسان و مدیران مدارس غیردولتی را با دغدغه و چالش بزرگی مواجه ساخته است (جهانیان و بلادی‌نژاد، ۱۳۹۱). مهم‌ترین چالش که محور پژوهش حاضر است، این است که چه عللی باعث گرایش والدین دانش‌آموزان به مدارس غیردولتی می‌گردد و والدین چه چیزهایی را به‌عنوان معیار و ملاک ثبت‌نام فرزندان خود در این مدارس در نظر می‌گیرند و کدام ملاک‌های موجود در این مدارس زمینه اعتماد اولیا به این مدارس را فراهم می‌سازند.

محققان و صاحب‌نظران دلایل و ملاک‌های گرایش و عدم گرایش والدین در ثبت‌نام فرزندان خود در مدارس غیردولتی را به دو مقوله و دو گروه بزرگ با عناوین علل و عوامل سلبی و ایجابی تقسیم می‌کنند (کومار و چودھوری^۴، ۲۰۲۰). از علل گرایش والدین یا همان عوامل ایجابی می‌توان به امکانات و تجهیزات (پاهنگ، مهدیون و یاری‌قلی، ۱۳۹۲)؛ اعتبار علمی مدرسه، نتایج خوب امتحانات و موفقیت دانش‌آموزان در آزمون‌های مختلف (کرامتی، پورکریمی و زالی، ۱۳۹۶)؛ فرصت‌های تحصیلی غنی، کلاس‌های کوچک‌تر، شرکت دادن والدین در امورات مدرسه، داشتن معلمان فداکار، محیط امن و حمایت‌کننده، فعالیت‌های فوق برنامه مانند فعالیت‌های ورزشی-هنری (آورکیدز^۵، ۲۰۲۱)؛ داشتن منابع آموزشی غنی (آکتار، سارکر و جنکینز^۶، ۲۰۱۴) و از عوامل سلبی به نارضایتی دانش‌آموزان از برنامه درسی ملی و شیوه‌های تدریس سخت‌گیرانه و بی‌معنا و ارزیابی‌های عدم چالش برانگیز در مدارس دولتی (گومز-آریزاگا؛ والدیویا-لفورت؛ گاستیلو-هرموسیلا؛ هبرت و کنجراس-سولار^۷، ۲۰۲۰) و عدم رضایت والدین از کیفیت آموزش‌های ارائه شده و کمبود امکانات و تجهیزات مدارس دولتی اشاره کرد (یاری‌قلی، ۱۳۹۲). شولز^۸ (۲۰۱۸) معتقد است

1. Phenomenology
2. Yaacob, Osman & Bachok
3. Mandic, Sandretto, Hopkins, Wilson, Moore & Garcia
4. Kumar & Choudhury
5. Ourkids
6. Aktar, Sarker & Jenkins
7. mosilla, Hébert & Conejeros-Solar
8. Shuls

گاهی والدین به دلیل شرایط جسمانی، عاطفی، اجتماعی و فرهنگی فرزندان خود، آن‌ها را از دانش‌آموزان مدارس عادی دولتی جدا کرده و در مدارس غیردولتی ثبت‌نام می‌کنند و با پرسش و جستجوگری از شرایط مدارس خصوصی، این اعتماد را در خود بوجود می‌آورند که فرزندشان در آنجا می‌تواند به راحتی ادامه تحصیل دهد که این امر خود باعث اعتماد آن‌ها به مدارس غیردولتی می‌گردد. از آنجا که اعتماد با ریسک یا خطرپذیری همراه است (زتومکا، ۱۳۸۴)، والدین برای اعتماد به مدرسه فرزند خود به‌عنوان یک مدرسه غیردولتی به دنبال یافتن معیارها و ملاک‌هایی هستند؛ گویا انتظار دارند پیش فرض‌های خود از این مدارس را که فرزندشان حداقل به مدت یک سال در این مدارس تحصیل خواهند کرد، مورد آزمون قرار دهند؛ حال، اگر فرضیه‌های والدین در سایه برآورده شدن انتظارات‌شان از مدارس غیردولتی مورد تأیید قرار گیرد، آنگاه اعتماد آن‌ها به این مدارس چند برابر خواهد شد و احتمال استقبال بیش از پیش والدین از این مدارس را بالا خواهد برد؛ زیرا امروزه حساسیت والدین به آینده فرزندان (جهانیان و همکاران، ۱۳۹۱) بدون اعتماد اجتماعی به سازمان‌ها و نهادهای موجود از جمله مدارس، نمی‌تواند محقق گردد (الوانی و حسینی، ۱۳۹۱).

زتومکا در بحث بر روی شرایط ساختاری، پنج شرط را به‌عنوان پیش‌فرض مطرح می‌سازد که زمینه‌ی عمل کنشگران را فراهم می‌آورد و می‌توانند منشأ پیدایش فرهنگ اعتماد و یا سلب اعتماد و هدایت به سوی فرهنگ عدم اعتماد باشند. اولین شرط عبارت است از وحدت و یکپارچگی هنجاری و نقطه مقابل آن یعنی آشفتگی هنجاری. شرط ساختاری دوم عبارتست از ثبات نظام اجتماعی و نقطه مقابل آن دگرگونی بنیادی. شرط سوم عبارت است از شفافیت سازمان اجتماعی و نقطه مقابل آن پنهان‌کاری و ابهام‌فراگیر در سازمان. شرط چهارم عبارت است از آشنایی یا ضد آن غرابت و نا آشنا بودن با محیطی که مردم در آن، اعمال خود را به عهده می‌گیرند. شرط پنجم عبارت است از پاسخگو بودن افراد و نهادها و نقطه مقابل آن، خودسری و بی‌مسئولیتی آن‌ها. وقتی مجموعه‌ای از نهادها توانمند، در دسترس و به معنای واقعی کلمه در حال انجام وظیفه باشند (زتومکا، ۱۳۸۴).

با توجه به هزینه‌ها و سرمایه‌گذاری‌های مالی توسط والدین در این مدارس انتظار آن‌ها از کیفیت این مدارس بالا می‌رود که در صورت عدم برآورده نشدن این انتظارات، زمینه بی‌اعتمادی و شک و تردید در والدین فراهم و به تبع آن این مدارس با مشکلات جدی مواجه خواهند شد (یاری‌قلی، ۱۳۹۲)؛ بنابراین، انجام تحقیقات این‌چنینی ضروری و لازم به نظر می‌رسد تا با شناسایی علل و عوامل ایجاد اعتماد والدین به مدارس غیردولتی، بتوان راهکارها و پیشنهادهایی ارائه داد تا متولیان امر و در راس آن مؤسسان، مدیران، معاونان و معلمان این مدارس بتوانند با ارائه خدمات هرچه بهتر، زمینه را برای رشد و شکوفایی استعداد دانش‌آموزان امروز، آینده‌سازان فردای کشور را فراهم سازند. بنابراین ضرورت استفاده از الگوهایی که بتوانند ضمن ارزیابی وضعیت موجود سازمان‌ها و تشخیص نقاط ضعف نواحی قابل بهبود، مبنای صحیحی جهت برنامه‌ریزی نهایی استراتژیک ایجاد نماید، بیش از هر زمان دیگر احساس می‌شود زیرا ارتقای کیفیت، هدف متعالی هر نظام آموزشی است و امروزه ضرورت توجه به کیفیت و ارتقای آن از رهگذر انجام ارزیابی احساس شده است (خواجeh‌ای و ناظمی، ۱۳۹۱).

هرچند تحقیقات کمی متعددی با محوریت موضوع اعتماد والدین و رابطه آن با برخی متغیرها از جمله مسائل خانوادگی، آموزشی و تربیتی و اخلاقی صورت گرفته؛ به‌عنوان مثال: (قدیری، ۱۳۸۰؛ شگری و همکاران، ۱۳۹۱؛ یاری‌قلی، ۱۳۹۲؛ گل‌پرور و عریضی سامانی، ۱۳۸۳؛ علیزاده اقدم، علمی و ملکوتی دیزج یکان، ۱۳۹۱؛ قریشی و صداقت، ۱۳۸۸)، اما هیچ تحقیق کیفی با هدف بررسی و شناسایی علل گرایش والدین به ثبت‌نام فرزندان خود در مدارس غیردولتی با محوریت موضوع اعتماد که برخاسته از تجربیات زیسته خود والدین باشد صورت نگرفته است؛ بنابراین، خلاء بزرگی در زمینه شناسایی علل گرایش و اعتماد والدین به مدارس غیردولتی وجود داشته و ضرورت انجام تحقیق حاضر بیش از پیش احساس می‌شود.

با عنایت به دیدگاه جانسون^۱ که معتقد است اعتماد یک خصیصه شخصیتی ثابت و تغییرناپذیر نیست بلکه اعتماد اجتماعی جنبه‌ای از روابط اجتماعی است که مدام در حال تغییر و پویایی است و این اعمال اجتماعی افراد است که سطح اعتماد را در روابط اجتماعی آن‌ها افزایش یا کاهش می‌دهد؛ اعتماد والدین به مدارس غیردولتی نیز پدیده‌ای متغیر و پویا بوده و پی بردن به علل و عوامل تأثیرگذار بر اعتماد والدین به این مدارس از دغدغه‌های اصلی صاحبان و مدیران این نوع مدارس می‌باشد.

حال با عنایت به این دغدغه پژوهشگر در ارتباط با انتخاب مدرسه توسط والدین برای تحصیل فرزندان از میان مدارس مختلف دولتی و غیردولتی که همگی نیز ادعای به دوش کشیدن رسالت بزرگ تعلیم و تربیت این مرز و بوم را یدک می‌کشند هدف اساسی پژوهش حاضر شناسایی علل و عوامل مؤثر بر اعتماد والدین براساس تجربیات زیسته خود به مدارس غیردولتی است. برای رسیدن به هدف فوق، سؤال اساسی پژوهش حاضر این است که: تجربیات زیسته والدین شرکت‌کننده در پژوهش حاضر از اعتماد به مدارس غیردولتی چگونه است؟

روش‌شناسی پژوهش

طرح پژوهش حاضر کیفی از نوع پدیدارشناسی است. شرکت‌کنندگان آن را کلیه والدین دانش‌آموزان مقطع دبستان و متوسطه دوره اول و دوم مدارس غیردولتی پسرانه و دخترانه نواحی پنج‌گانه آموزش و پرورش شهر تبریز تشکیل می‌دادند که برای تعیین نمونه معرف از بین آنان، با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند ملاک‌مدار تعدادی از والدین مدارس غیردولتی ناحیه یک تبریز به‌عنوان اعضای نمونه انتخاب شدند. کار جمع‌آوری اطلاعات با تعدادی از والدین زن و مرد گروه نمونه آغاز شد و به حداکثر ۱۸ نفر رسید. ملاک‌های ورود آزمودنی‌ها در پژوهش جهت انجام مصاحبه عبارت بودند از: داشتن حداقل مدرک تحصیلی دیپلم و بالاتر، داوطلب شرکت در مصاحبه، در حال تحصیل بودن حداقل یک فرزند در یکی از مدارس غیردولتی و داشتن حداقل یک سال سابقه تحصیلی فرزند در یکی از مدارس غیردولتی. معیارهای خروج عبارت بودند از: عدم تمایل به ادامه مصاحبه و عدم ارائه اطلاعات مفید از جانب آن‌ها. بنابراین، محقق با لحاظ گروه شغلی والدین، جمعیت آماری پژوهش را به چهار طبقه شغلی بزرگ تقسیم و سپس با رعایت نسبت تعداد افراد در هر طبقه، دست به انتخاب آزمودنی‌ها بزند. مشخصات افراد گروه نمونه در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. مشخصات افراد گروه نمونه شرکت‌کننده در مصاحبه پژوهش

شماره آزمودنی	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸
کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند	کارمند
خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم	خانم
لیسانس علوم تجربی	لیسانس ادبیات فارسی	لیسانس صنایع غذایی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی	لیسانس مدیریت امور بانکی
معاون مدرسه	کارمند اداره	کارشناس رسمی	بازنشسته بانک	مدیر آموزشگاه	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک	بازنشسته بانک
مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی	مدرک تحصیلی
شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل	شغل

طبق اطلاعات موجود در جدول (۱) شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر در چهار طبقه شغلی به ترتیب

عبارت‌اند از: کارمند (n=۹)، خانه‌دار (n=۵)، مشاغل آزاد (n=۳) و سایر (n=۱). ابزار گردآوری اطلاعات پژوهش حاضر مصاحبه نیمه ساختاریافته یا پاره هدایت‌شده بود که یکی از روش‌های رایج جمع‌آوری اطلاعات پژوهش‌های کیفی است (رضویه، ۱۳۹۶).

جهت اجرای پژوهش، بعد از اخذ مجوز از سازمان آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی و انجام هماهنگی‌های لازم با آزمودنی‌ها، مصاحبه‌ها به صورت حضوری و شخصا توسط محقق در محیطی آرام و خصوصی انجام گرفت. در اجرای مصاحبه، پژوهشگر یک سؤال از پیش تنظیم شده یا همان سؤال اساسی پژوهش را در قالب این جمله که «به نظر شما چه چیزی باعث اعتماد والدین امروزی به مدارس غیردولتی و ثبت‌نام فرزندان خود در این مدارس می‌شود؟» را مطرح کرده و جریان مصاحبه را پیش می‌برد. هر کجا که لازم بود از «سؤال‌های راهنما» (سرمد و همکاران، ۱۳۹۵) جهت شکافتن پاسخ‌های کلی مصاحبه‌شوندگان و کسب اطلاعات دقیق و عمیق‌تر استفاده می‌نمود؛ طوری که بتواند پایایی مصاحبه را به‌طور مستمر افزایش دهد.

به‌منظور تأمین روایی ابزار پژوهش (مصاحبه نیمه‌ساختاریافته) از روایی صوری و محتوایی استفاده شد. برای بررسی روایی صوری ابزار پژوهش حاضر با متخصصین در مورد محتوای مصاحبه و سؤالات آن و میزان مهارت محقق در اجرای مصاحبه در مورد پیامد مورد اندازه تحقیق حاضر (دلایل و ملاک‌های اعتماد والدین به مدارس غیردولتی) مشاوره و نظرخواهی شد. برای تأمین روایی محتوایی ابزارهای تحقیقات کیفی (کرسول؛ به نقل از سارفو و افوری، ۲۰۱۷) وجود حداقل دو راهبرد را کافی می‌داند؛ در حالی که در پژوهش حاضر جهت تأمین روایی سؤالات و محتویات مصاحبه مورد نظر از سه روش: الف) طرح سؤالات براساس اهداف پژوهش، ب) استفاده از نظر داوران بیرونی متخصص در حوزه علوم تربیتی و مدیریت آموزشی و ج) دوری محقق از هر نوع سوگیری در ارائه سؤالات و ارائه آن‌ها به‌صورت یکسان برای شرکت‌کنندگان در تحقیق، استفاده شد.

در پژوهش حاضر به منظور تأمین پایایی مصاحبه از روش‌های: الف) انتخاب هدف مناسب برای پژوهش ب) تدوین منطقی سؤال اساسی پژوهش ج) طرح سؤالات راهنمای یکسان د) تداوم مصاحبه با افراد گروه نمونه تا مرحله اشباع نظری از طریق بیشینه‌سازی افراد (سرمد و همکاران، ۱۳۹۵؛ سارفو و افوری، ۲۰۱۷) استفاده شد. هم‌چنین جهت اطمینان از صحت یافته‌های پژوهش از ارزیابی توسط شرکت‌کنندگان در مصاحبه و نظر دو نفر از متخصصان و داوران خارجی استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

در این مرحله به‌منظور معنا بخشیدن به گستره وسیعی از اطلاعات جمع‌آوری شده (اری، جاکوبسن، ایروین و والکر^۱، ۲۰۱۸) از راه مصاحبه با والدین شرکت‌کننده در پژوهش و ایجاد چارچوبی برای تفسیر این اطلاعات (رضویه، ۱۳۹۶) و با توجه به ماهیت موضوع پژوهش حاضر، با استفاده از روش تجزیه و تحلیل کلایزی^۲ (کلایزی؛ به نقل از: مور، رودریگوز و کینگ^۳، ۲۰۱۵) دست به تحلیل و تفسیر اطلاعات زده شد. در این روش شناخت ماهیت دقیق پدیده‌ها با روی آوردن به شهود و تجربه و توصیف مستقیم پدیدارها صورت می‌گیرد. مصاحبه‌های ضبط شده پس از چند بار گوش دادن توسط محقق بر روی کاغذ پیاده‌سازی شد و در نرم‌افزار واژه پرداز ورد^۴ تایپ گردید. در قدم بعدی و در مرحله ساکن شدن محقق بر داده‌ها برای کسب معانی عمیق مصاحبه‌ها، مطالب یادداشت شده چندین بار خوانده شد تا تسلط کافی در فهم کلی مصاحبه‌ها حاصل گردد. طبق پیشنهاد کلایزی در مرحله دوم تحلیل، عبارات یا جملاتی که به‌طور مستقیم به پدیده مورد نظر (اعتماد والدین به مدارس غیردولتی) مربوط می‌شد از مصاحبه‌ها استخراج

1. Ary, Jacobs, Irvine & Walker
2. Collaizi's analyzing method
3. Morrow, Rodriguez & King
4. word

و بدین منظور زیر «جملات مهم»^۱ خط کشیده شد. در ادامه معنی هر جمله مهم استخراج و در حاشیه متن مصاحبه یادداشت گردید که این‌ها به‌عنوان «معانی منظم‌شده»^۲ شناخته می‌شوند. در چهارمین مرحله به دسته‌بندی داده‌ها اقدام شد و انبوه معانی استخراج شده به صورت خوشه موضوعات (تم‌ها)^۳ یا موضوعات اصلی (سازماندهی و دسته‌بندی شدند. این خوشه موضوعات به پروتکل‌های اولیه ارجاع داده شدند تا روایی آن‌ها مورد بررسی و تأیید قرار گیرد. به‌منظور جلوگیری از تناقضات احتمالی بین و یا درون خوشه‌ها مصاحبه‌ها یک بار دیگر مطالعه و با پی بردن به ریشه تم‌ها یا موضوعات اصلی، تصمیم‌های لازم برای دسته‌بندی آن‌ها اتخاذ شد. در مرحله پنجم روش تحلیل کلایزی، یک توصیف جامع از نتایج و خوشه‌ها تهیه گردید و در نهایت با فرموله کردن جامع پدیده تحت مطالعه (دلایل اعتماد والدین به مدارس غیردولتی)، یک تصویر کلی از ساختار ذاتی پدیده مورد نظر ارائه گردید. در هفتمین و آخرین مرحله این روش، جهت اعتبارسنجی نهایی یافته‌ها به چند نفر از شرکت‌کنندگان مجدداً مراجعه و از آنان خواسته شد به مقایسه نتایج تفسیر شده پرداخته و آن‌ها را با تجارب خود مقایسه کنند. بدین طریق از صحت یافته‌ها و پایایی مصاحبه‌ها نیز اطمینان حاصل شد. نتایج تجزیه و تحلیل اولیه موضوعات اصلی پژوهش در جدول ۲ آمده است.

جدول ۲. مشخصات توصیفی موضوعات اصلی پژوهش بر حسب اولویت

تم (موضوع اصلی)	عوامل آموزشی	عوامل اجتماعی	مسائل اخلاقی و تربیتی	عوامل حرفه‌ای	عوامل اقتصادی	تجهیزات و امکانات	کل
اولویت	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	-
تعداد مقولات	۲	۴	۲	۳	۲	۲	۱۵
تعداد ارجاعات	۷۵	۴۶	۳۲	۱۷	۱۱	۹	۱۹۰

همچنان که در جدول ۲ قابل مشاهده است تم‌ها یا موضوعات اصلی حاصل شده از تجزیه و تحلیل اطلاعات شامل «عوامل آموزشی» با اولین اولویت و «تجهیزات و امکانات مدرسه» با آخرین اولویت است. به کمک روش تجزیه و تحلیل کلایزی عوامل شش‌گانه فوق - با تمام پیچیدگی‌های این مرحله (رضویه، ۱۳۹۶) - با ۸۵ مورد واحد معنایی (کدباز) در ۲۵ زیرمقوله از ۱۵ مقوله با ۶ تم (موضوع اصلی) تعداد ارجاعات درک و کشف شد. عامل اول، عوامل آموزشی به شرح جدول شماره ۳ حاصل شد.

جدول ۳. مقولات، زیر مقولات، نوع مفاهیم، واحدهای تبیینی و معنایی عوامل آموزشی

تم	مقولات	زیر مقولات	نوع مفاهیم	(واحد تبیینی و معنایی (کدباز)
۱-۱-۱	کیفیت آموزش (با ۶۵ ارجاع)	۱-۱-۱-۱ برنامه‌ریزی تحصیلی ایجابی و آموزشی	۱-۱-۱-۱-۱ رسیدگی بهتر به وضعیت آموزشی و تحصیلی دانش‌آموزان	
۱-۱-۱-۲			۱-۱-۱-۱-۲ بالا بودن کیفیت آموزشی مدارس غیردولتی	
۱-۱-۱-۳			۱-۱-۱-۱-۳ وجود رقابت در بین دانش‌آموزان مدارس غیردولتی	
۱-۱-۱-۴			۱-۱-۱-۱-۴ کلاس‌های فوق‌برنامه نظیر زبان، ورزش، رباتیک، خوشنویسی و غیره	
۱-۱-۱-۵			۱-۱-۱-۱-۵ صرف وقت زیاد برای دانش‌آموزان از طرف کل عوامل مدرسه	
۱-۱-۱-۶			۱-۱-۱-۱-۶ حضور مشاور تحصیلی مشخص و برنامه‌ریزی تحصیلی برای دانش‌آموزان	

1. Importance sentences
2. Regularized meanings
3. Themes

۷-۱-۱-۱-۱-۱ واقعی بودن نمرات دانش‌آموزان

۸-۱-۱-۱-۱-۱ تخصیص ساعات آموزشی بیشتر		
۹-۱-۱-۱-۱-۱ برگزاری امتحان جامع کشوری خاص مدارس غیردولتی		
۱۰-۱-۱-۱-۱-۱ تدریس مطالب اضافی در مدرسه و عدم نیاز به آموزشگاه‌های آزاد		
۲-۱-۱-۱-۱-۲ تدریس مطالب اضافی در مدرسه و عدم نیاز به آموزشگاه‌های آزاد	ایجابی	۲-۱-۱-۱-۲ بازدهی آموزشی
۲-۱-۲-۱-۱-۲ ترس و اضطراب از عدم موفقیت دانش‌آموز در مدارس دولتی	سلبی	
۳-۱-۱-۱-۱-۳ کم بودن تعداد دانش‌آموزان در کلاس‌های مدارس غیردولتی	ایجابی	۳-۱-۱-۱-۳ بازدهی آموزشی
۳-۱-۲-۱-۱-۳ کم بودن تعداد دانش‌آموزان در مدارس غیردولتی		
۳-۱-۳-۱-۱-۳ شلوغی و ازدحام بیش‌ازحد در مدارس دولتی	سلبی	
۳-۱-۴-۱-۱-۳ محدودیت ثبت‌نام در مدارس دولتی		
۱-۲-۱-۱-۲-۱ مثبت بودن نظر دانش‌آموزان و اولیا در مورد مدرسه	ایجابی	۲-۱-۲-۱-۱ به‌کارگیری معلمان و کادر مجرب و متخصص (با ارجاع)
۲-۱-۲-۱-۲ وجود معلمان باتجربه و کارآمد		
۳-۱-۲-۱-۲ رضایت کامل از مدیر، معلمان و کادر مدرسه توسط اولیا		
۴-۱-۲-۱-۲ وجود معلمان سرحال، سرزنده، شاداب، خلاق و جوان		
۵-۱-۲-۱-۲ به‌کارگیری دبیران تخصصی مرتبط با هر رشته درسی		
۱-۲-۲-۱-۲ تلاش زیاد معلمان مدارس غیردولتی برای کسب شهرت علمی	ایجابی	۲-۲-۱-۱ انگیزه شغلی معلمان
۲-۲-۲-۱-۲ دلخواه نبودن معلمان مدارس دولتی	سلبی	
۳-۱-۲-۲-۳ بی‌انگیزگی ناشی از عدم امنیت شغلی معلمان مدارس دولتی		
۴-۱-۲-۲-۴ حضور معلمان مدارس دولتی در مدرسه صرفاً برای رفع تکلیف		
۵-۱-۲-۲-۵ کشاندن دانش‌آموزان به آموزشگاه‌های آزاد از طرف معلمان مدارس دولتی		

همان طوری که در جدول ۳ مشاهده می‌گردد عوامل آموزشی از دو مقوله کیفیت آموزشی با ۵۶ ارجاع و تخصص و تجربه معلمان و کادر مدرسه با ۱۹ ارجاع حاصل شده است. زیرمقولات عوامل آموزشی عبارت‌اند از:

برنامه‌ریزی تحصیلی و آموزشی: تمام ۱۰ واحد معنایی این مقوله از نوع علل ایجابی بودند که از نظر والدین مدارس غیردولتی عللی از قبیل رسیدگی بهتر و بیشتر به مسائل درسی و تحصیلی دانش‌آموزان ایجاد رقابت در بین دانش‌آموزان، داشتن مشاور تحصیلی متخصص و ارائه برنامه‌های تحصیلی برای مطالعه دانش‌آموزان باعث اعتماد اولیا به این مدارس می‌گردد. شماره ۱۰ در مورد رقابت بین دانش‌آموزان می‌گوید: «از لحاظ درسی آن مدرسه‌ای که من ثبت‌نام کرده‌ام خیلی بهتر است رقابت درسی دانش‌آموزان خیلی بالاس و دانش‌آموزان انگیزه درس خواندن دارن و با دوستانشان در رقابت سالم هستن.»

بازدهی آموزشی: کسب نتایج خوب و قابل اعتماد در سال‌های قبل در مدارس غیردولتی و داشتن ترس و دلهره والدین از این که فرزندشان در مدارس دولتی، موفقیت‌های مورد انتظار را کسب نکند سبب گرایش والدین به ثبت‌نام فرزندشان در مدارس غیردولتی شده است. شرکت‌کننده شماره ۸ در مورد نتایج و خروجی‌های مدرسه می‌گوید:

«خروجی‌اش هم اینه که دانش‌آموز از ابتدا هم با مهارت و سواد بالا بیاد و با چالش‌های مدرسه درگیر بشه بتونه خودش مشکلاتش رو حل کنه.»

رعایت کمیت و تناسب دانش‌آموزان: از نظر اولیا کم بودن تعداد دانش‌آموزان مدارس غیردولتی هم در کلاس‌ها و هم در کل مدرسه از یک طرف و شلوغی و ازدحام مدارس دولتی و مشکل ثبت‌نام در مدارس دولتی را از علل گرایش اولیا به مدارس غیردولتی برشمرده‌اند. شرکت‌کننده شماره ۱۳ در این مورد می‌گوید:

«در مدرسه دولتی حتی تا ۳۹ نفر دانش‌آموز در یک کلاس جا می‌دهند ولی در اینجا همین تعداد را به سه کلاس تقسیم می‌کنند و معلمان هم خوب به شاگردان رسیدگی می‌کنن.»

بکارگیری معلمان و کادر مجرب و متخصص: پژوهشگران ویژگی‌های تخصصی معلمي را آگاهی معلمان از اصول تعلیم و تربیت و یادگیری، توانایی ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان، متخصص در رشته مورد تدریس، میزان مطالعه، تحقیق و علم و آگاهی معلم، خبرگی، داشتن اطلاعات عمومی و تخصصی، به‌روز بودن معلم، آشنایی با روش‌های تدریس، فناوری‌ها، آگاه به مسائل تربیتی و روان‌شناسی، تجربه علمی معلم، حرفه‌ای بودن کار معلم، آگاهی از مسائل و مشکلات دانش‌آموزان و هنرمندی و تخصص در مدیریت کلاس برشمرده‌اند (پاهنگ و دیگران، ۱۳۹۶). بدون شک، استخدام و بکارگیری معلمان و کادر باتجربه و متخصص در کارایی و اثربخشی مدارس و سایر سازمان‌ها تأثیر مستقیم و مثبت دارد. حضور معلمان باتجربه، سرحال، شاداب، خلاق و متخصص در رشته‌های تحصیلی مختلف را اولیا از علل اعتماد خود به مدارس غیردولتی برشمرده‌اند. شرکت‌کننده شماره ۶ در مورد مثبت بودن نظر دانش‌آموزان در مورد مدیر و معلمان مدرسه می‌گوید:

«بهترین مدرسه همین‌جا می‌تونه باشه. از نظر مدیریت، درس و حتی معلمانی که در این مدرسه تدریس می‌کنن واقعا خیلی خوب هستن و به بچه‌ها کاملا درس را یاد میدن. هرچند بار که بی‌رسن باز هم معلمان جواب میدن.»
انگیزه شغلی معلمان: انگیزه و انگیزش عامل موفقیت شغلی در سازمان است و معلمان نیز از این قضیه مستثنی نیستند. وجود انگیزه در معلم می‌تواند بهره‌وری او را در مدرسه بالا برده و رضایت خاطر برای مدرسه، دانش‌آموزان و اولیای آنان فراهم سازد. بی‌انگیزگی معلمان مدارس دولتی، حضور صرف در مدارس برای رفع تکلیف، کشاندن دانش‌آموزان به آموزشگاه‌های آزاد توسط این معلمان از علل و عوامل سلب اعتماد والدین به مدارس دولتی بوده و در مقابل تلاش زیاد و معلمان مدارس غیردولتی برای کسب شهرت علمی که فعالیت‌های تدریس و نحوه برخورد آن‌ها را با دانش‌آموزان و اولیا بسیار بهبود می‌بخشد، از عوامل جلب اعتماد این اولیا بوده است. شرکت‌کننده شماره ۷ در مورد تلاش معلمان غیردولتی برای مطرح و مشهور شدن خود می‌گوید:

«در غیردولتی چون نیروی کار در بیرون فراوان هست و تقاضا زیاد برای تضمین شغل خود باید فعالیت بکنه و سطح کیفی آموزش خودشو بالا ببره.»

در ادامه تحلیل و تفسیر اطلاعات، دومین عامل به دست آمده -عوامل اجتماعی- با ۴ مقوله، ۹ زیرمقوله و با مجموع ۴۶ ارجاع به شرح جدول ۴ مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۴. مقولات، زیر مقولات، نوع مفاهیم، واحدهای تبیینی و معنایی عوامل اجتماعی

تم	مقولات	زیر مقولات	نوع مفاهیم	واحد تبیینی و معنایی (کد باز)
۲-۱	تناسب فرهنگی (با ۴۱ ارجاع)	۲-۱-۱- تناس و سنخیت فرهنگی دانش‌آموزان	ایجابی	۱-۱-۱-۲- تناسب خانواده‌های دانش‌آموزان به لحاظ فرهنگی و رفاهی
۲-۲	متابعت از دیگران (با ۶ ارجاع)	۲-۲-۱- دیگر پیروی در انتخاب مدرسه	ایجابی	۱-۱-۲-۲- بالا بودن سطح فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی خانواده‌های دانش‌آموزان
۲-۳	شرایط و موقعیت خانواده‌ها (با ۷۱ ارجاع)	۲-۳-۱- موقعیت جغرافیایی مدرسه	سلبی	۱-۱-۳-۲- تنوع فرهنگی و اجتماعی خانواده‌های دانش‌آموزان مدارس دولتی
۲-۳	شرایط و موقعیت خانواده‌ها (با ۷۱ ارجاع)	۲-۳-۱- موقعیت جغرافیایی مدرسه	ایجابی	۱-۱-۲-۲- توصیه دیگران برای انتخاب مدرسه
۲-۳	شرایط و موقعیت خانواده‌ها (با ۷۱ ارجاع)	۲-۳-۱- موقعیت جغرافیایی مدرسه	ایجابی	۱-۱-۳-۱- نزدیک بودن مدرسه به منزل
۲-۳	شرایط و موقعیت خانواده‌ها (با ۷۱ ارجاع)	۲-۳-۱- موقعیت جغرافیایی مدرسه	ایجابی	۱-۱-۳-۲- قرار گرفتن مدرسه در بالا شهر
۲-۳	شرایط و موقعیت خانواده‌ها (با ۷۱ ارجاع)	۲-۳-۲- حساسیت‌های والدینی	سلبی	۱-۱-۳-۲- حساسیت والدین دانش‌آموزان دختر به مراقبت‌های ضعیف مدارس دولتی
۲-۳	شرایط و موقعیت خانواده‌ها (با ۷۱ ارجاع)	۲-۳-۳- رضایت از خدمات مدرسه	ایجابی	۱-۱-۳-۱- برآورده شدن حداکثری انتظارات والدین از مدرسه
۲-۳	شرایط و موقعیت خانواده‌ها (با ۷۱ ارجاع)	۲-۳-۴- انتخاب اجباری	سلبی	۱-۱-۳-۴- استقبال اجباری از مدارس غیردولتی به دلیل شرایط نامناسب مدارس دولتی
۲-۳	شرایط و موقعیت خانواده‌ها (با ۷۱ ارجاع)	۲-۳-۵- مطابقت زمان مدرسه با شرایط زندگی والدین	ایجابی	۱-۱-۳-۵-۱- تک نوبته بودن مدرسه (در یک نوبت صبح)
۲-۳	شرایط و موقعیت خانواده‌ها (با ۷۱ ارجاع)	۲-۳-۵-۲- تناسب با زندگی کارمندی و نوبت کاری اولیا	ایجابی	۱-۱-۳-۵-۲- تناسب با زندگی کارمندی و نوبت کاری اولیا
۲-۳	شرایط و موقعیت خانواده‌ها (با ۷۱ ارجاع)	۲-۳-۵-۲- تناسب با زندگی کارمندی و نوبت کاری اولیا	سلبی	۱-۱-۳-۵-۲- عدم تطابق مدارس دولتی با نوبت کاری اولیا
۲-۴	امتیازات و استثنائات خاص (با ۹ ارجاع)	۲-۴-۱- شرایط منحصر به فرد دانش‌آموزان	ایجابی	۱-۱-۴-۱- بهره هوشی بالا و استعداد برتر دانش‌آموزان مدارس غیردولتی
۲-۴	امتیازات و استثنائات خاص (با ۹ ارجاع)	۲-۴-۱- شرایط منحصر به فرد دانش‌آموزان	سلبی	۱-۱-۴-۲- عدم انطباق دانش‌آموزان دارای شرایط خاص با مدارس دولتی
۲-۴	امتیازات و استثنائات خاص (با ۹ ارجاع)	۲-۴-۲- قدمت و پیشینه مدرسه و کارکنان آن	ایجابی	۱-۱-۴-۲-۱- حسن پیشینه، قدمت درخشان و مشهور مدرسه
۲-۴	امتیازات و استثنائات خاص (با ۹ ارجاع)	۲-۴-۲- قدمت و پیشینه مدرسه و کارکنان آن	ایجابی	۱-۱-۴-۲-۲- حسن پیشینه و حسن شهرت مدیر مدرسه
۲-۴	امتیازات و استثنائات خاص (با ۹ ارجاع)	۲-۴-۲- قدمت و پیشینه مدرسه و کارکنان آن	ایجابی	۱-۱-۴-۲-۳- بنام و مشهور بودن مدرسه غیردولتی

طبق اطلاعات موجود در جدول ۴ عوامل اجتماعی با ۹ زیر مقوله تفکیک شده از ۴ مقوله تناسب فرهنگی، متابعت از دیگران، شرایط و موقعیت خانواده‌ها و امتیازات و استثنائات خاص با زیرمقوله‌های زیر دسته‌بندی و کدگذاری شدند.

تجانس و سنخیت فرهنگی دانش‌آموزان: فرهنگ هر مدرسه هدایتگر اتفاقات روزانه آن مدرسه است و بر عملکرد همه اعضای مدرسه اثر می‌گذارد اما فرهنگ مدرسه یک چیز سخت، ثابت و همیشگی نیست علاوه بر آن که بر رفتارها، علایق، نگرش و هنجارها اثر می‌گذارد خود نیز از آنان متأثر است (صفایی موحد و بهادری، ۱۳۹۷).

تناسب وجود نوعی نظم و توافق و هماهنگی است میان چند چیز. انسان از هر نوع نظم و تناسب لذت می‌برد و برعکس پراکندگی و ناهماهنگی را خوش نمی‌دارد به همین دلیل است که ذهن انسان پیوسته در پی یافتن و ایجاد رابطه و نسبت و هماهنگی میان پدیده‌هاست. به نظر والدین دانش‌آموزان مدارس غیردولتی، بین فرهنگ و وضعیت اجتماعی و اقتصادی خانواده‌ها و دانش‌آموزان این مدارس نسبت به مدارس دولتی سنخیت و تناسب بیشتری وجود دارد که باعث جلب توجه آن‌ها در ثبت‌نام فرزندان‌شان به این مدارس می‌گردد. عده‌ای از شرکت‌کنندگان معتقد بودند که عواملی مانند تناسب خانواده‌های دانش‌آموزان به لحاظ فرهنگی و رفاهی و بالا بودن سطح فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی خانواده‌ها ب‌عنوان عوامل ایجابی در بوجود آمدن اعتماد آنان به مدارس غیردولتی نقش داشته است. عده‌ای نیز تنوع فرهنگی و اجتماعی خانواده‌های دانش‌آموزان در مدارس دولتی را عاملی سلبی جهت رویگردانی آنان از این نوع مدارس تلقی می‌کنند. شماره ۸ در مورد بالا بودن سطح فرهنگی و اجتماعی اقتصادی دانش‌آموزان غیردولتی و نیز تنوع هم در مدارس دولتی چنین می‌گوید:

"ابتدا فرهنگ کلاس خیلی مهمه نمی‌گیم که از قشر با طبقه بالا هستیم ولی دوست دارم پسر با کسی همراه باشه که چیزی از لحاظ فرهنگی اجتماعی و رفتار و منش از او یاد بگیره بعضی مدارس دولتی در نقاط پایین شهر هستن که از جاهای مختلفی دانش‌آموز دارن افکار و ایده و شخصیت خانواده‌ها جمع میشن و تشکیل یک کلاس میدن."

دیگرپیروی در انتخاب مدرسه: تأکید فرزندان دوم و کوچک خانواده‌ها به ادامه تحصیل در مدرسه‌ای که برادر یا خواهر بزرگترشان در آنجا درس خوانده است و توصیه دیگران به ثبت‌نام فرزند در مدارس غیردولتی خاص باعث اعتماد و ثبت‌نام فرزندان در این مدارس می‌گردد. شرکت‌کننده شماره ۹ در این مورد می‌گوید:

"پسر کوچکمو به هر مدرسه‌ای که بردیم ثبت‌نام کنیم قبول نکرد گفت برادر بزرگترم همون مدرسه‌ای که درس خونده منم باید همانجا درس بخونم."

موقعیت جغرافیایی مدرسه: محل قرار گرفتن مدارس با توجه به محل زندگی خانواده‌ها و دوری و نزدیکی به آن و نیز از نظر قرار گرفتن آن در پایین شهر یا در بالا شهر می‌تواند از جمله عواملی باشد که در انتخاب مدرسه توسط والدین و اعتماد به آن تأثیرگذار باشد. در زیر به نظرات بعضی از اولیا اشاره می‌شود. شرکت‌کننده شماره ۲ در مورد نزدیک بودن مدرسه به منزل می‌گوید:

"حالا چرا اینجا را انتخاب کردم چون همسایه و نزدیکیم من به این اعتقاد دارم که بهترین مدرسه نزدیک‌ترین مدرسه هستش برای تحصیل بچه‌ها، بخصوص در این برهه‌ای که فرصت این نیست که برم بیام حالا پرس‌وجویی هم که کردم اینجا را معرفی کردن گفتن اینجا بین مدرسه‌های دوروبرش بهتره."

حساسیت‌های والدینی: در کنار سایر عوامل ذکر شده، عده کثیری از والدین به نوع و میزان مراقبت‌های مدارس اعم از دولتی و غیردولتی به فرزندان‌شان به‌ویژه فرزند دخترشان حساسند. شرکت‌کننده شماره ۶ در این خصوص می‌گوید:

"خیلی مهم است که این مدارس (مدارس غیردولتی) سرویس رفت و آمد ماشین‌ها را به GPS وصل کردن کجا میره، کجا میاد، کجا نکه می‌داره، چقدر نکه داشت کی به مدرسه رسید یا میاد خونه."

رضایت از خدمات مدرسه: برآورده شدن حداکثری انتظارات والدین از مدرسه یکی از علل اصلی گرایش و اعتماد والدین به مدارس غیردولتی شناسایی شده است. شرکت کننده شماره ۶ در این مورد می گوید:

«من فکر می کنم انتظاراتم از این مدرسه کاملاً برآورده شده برای این که همه چیز در جای خودش.»

اجبار والدین در انتخاب مدرسه: والدین به دلیل شرایط نامناسب مدارس دولتی خود را مجبور به انتخاب مدارس غیردولتی و اقدام به ثبت نام در این مدارس کرده اند. شرکت کننده شماره ۷ می گوید:

«این که بگیم صددرصد هست خیر، اینگونه نیست. من از بین بد و بدتر مدارس غیردولتی را ترجیح میدم. ولی اگر رقابت صحیح باشه مدارس دولتی اصولی باشن و چارچوب درستی داشته باشن سیاست گذاری آنها صحیح باشه آموزش به شکل صحیح و اصولی جلو بره شاید مدارس غیردولتی نتونن به این شکل رشد پیدا کنن اگر هم باشن مجبور خواهن شد کیفیت خود را خیلی بالا ببرن تا مردم به سمت اینا بیان در نتیجه انتخاب بین بد و بدتره.»

مطابقت زمان مدرسه با شرایط زندگی والدین: تک‌نوبته بودن (صرفاً نوبت صبح) مدارس غیردولتی، تناسب زمان برگزاری کلاس و مدرسه با زندگی کارمندی و نوبت کاری اولیا در کنار عدم تطابق با برنامه تحصیلی مدارس دولتی با نوبت کاری والدین از علل مهم گرایش والدین به مدارس غیردولتی بوده است. شماره ۱۷ در مورد تناسب با زندگی کارمندی و شیفت کاری اولیا می گوید:

«زمان بندی مدرسه با زمان بندی کار من مطابقه و من هنگام بیرون آمدن از مدرسه فرزندم را نیز از مدرسه برمی دارم و بچه در خانه تنها نمی مونه.»

شرایط منحصر به فرد دانش آموزان: برخورداری عده ای از دانش آموزان از بهره هوشی بالا، برخورداری از استعدادهاى برتر تحصیلی، هم چنین عدم توانایی انطباق برخی دانش آموزان با مدارس دولتی به خاطر شرایط خاص از قبیل شرایط جسمی و روحی مشکل دار مانند گوشه گیری و کمرویی از علل گرایش والدین به مدارس غیردولتی و استقبال از این مدارس شده است. شرکت کننده شماره ۱ می گوید:

«شرایط جسمی و روحی فرزندم که خیلی حساس، گوشه گیر و کمرو و خجالتی هست، اجتماعی نیست نمیتونم در جای دیگری ثبت نام کنم، تازه به اینجا هم عادت کرده.»

پیشینه و شهرت مدرسه و کارکنان: در آخرین بخش از مقوله امتیازات و استثنائات خاص مدارس غیردولتی، والدین قدمت و پیشینه مدرسه، مدیر و کارکنان و در نهایت مشهور و بنام بودن مدرسه را علت اصلی اعتماد خودشان به این مدارس اعلام کرده اند. شرکت کننده شماره ۳ در مورد قدمت و پیشینه مدرسه و مدیر آن می گوید:

«ولی خب قدیمی ها با تجربه هستن هم از لحاظ تربیتی جلوتر هستن. در این مدرسه هم سرم درس خونده و این مدرسه قدیمی است و مدیرشم مدیر قدیمی است.»

تم مسائل اخلاقی و تربیتی مرتبط با اعتماد والدین به مدارس غیردولتی با ۲ مقوله، ۳ زیرمقوله و با ۳۲ مورد ارجاع به عنوان اولویت سوم موضوع پژوهش طبق جدول ۵ دسته بندی و کدگذاری شده است.

جدول ۵. مقولات، زیر مقولات، نوع مفاهیم، واحدهای تبیینی و معنایی عوامل مسائل اخلاقی و تربیتی

تم	مقولات	زیر مقولات	نوع مفاهیم	واحد تبیینی و معنایی (کدباز)
	۳-۱- انضباط و اخلاق (با ۸۱)	۳-۱-۱- رعایت مقررات و تربیت اخلاقی	ایجابی	۳-۱-۱-۱- کنترل بهتر دانش‌آموزان و توجه به مسائل انضباطی
				۳-۱-۱-۲- ثبت نام گزینشی دانش‌آموزان بر اساس معدل و انضباط
				۳-۱-۱-۳- برنامه منظم ورزش صبحگاهی
				۳-۱-۱-۴- نظم و انضباط مناسب مدارس دولتی
				۳-۱-۱-۵- منظم بار آوردن دانش‌آموزان
				۳-۱-۱-۶- آشنا کردن دانش‌آموزان با مسائل دینی و مذهبی
				۳-۱-۱-۷- ممانعت از به همراه داشتن گوشی‌های هوشمند
			سلبی	۳-۱-۱-۸- رفتارهای سنتی و قالبی کارکنان مدارس دولتی
	۳-۲- محیط سالم و شاداب	۳-۲-۱- ایجاد فضای شاد	ایجابی	۳-۲-۱-۱- اجرای برنامه‌های مختلف شاد و اهدای جوایز برای دانش‌آموزان
	مدرسه (با ۴۱ ارجاع)			۳-۲-۱-۲- برگزاری جشن پایان تحصیلی مفصل
				۳-۲-۱-۳- رضایت دانش‌آموز از وضعیت فعلی و جو روانی مدرسه
				۳-۲-۱-۴- روحیه خوب دانش‌آموز ناشی از تکالیف استاندارد مدرسه
				۳-۲-۱-۵- محیط شاد و لذت‌بخش مدرسه
				۳-۲-۱-۶- تدریس به صورت ایفای نقش توسط دانش‌آموزان
		۳-۲-۲- ایجاد فضای شاد	ایجابی	۳-۲-۲-۱- عدم ارتباط دانش‌آموزان مقاطع مختلف با هم در مدرسه
				۳-۲-۲-۲- محیط امن مدرسه
				۳-۲-۲-۳- محیط فرهنگی سالم و مناسب مدارس غیردولتی
			سلبی	۳-۲-۲-۴- دانش‌آموزان شلوغ و ناآرام مدارس دولتی

مسائل اخلاقی و تربیتی

تم مسائل اخلاقی و تربیتی در مقوله انضباط و اخلاق با زیرمقوله رعایت مقررات و تربیت اخلاقی نشان داد که والدین شرکت‌کننده در تحقیق حاضر عواملی چون کنترل بهتر دانش‌آموزان و توجه به مسائل انضباطی و منظم بار آوردن دانش‌آموزان و آشنا کردن آن‌ها با مسائل دینی و مذهبی را دلیل اصلی خود در اعتماد به مدارس غیردولتی و ثبت نام فرزندان‌شان در این مدارس عنوان کرده‌اند.

دلایل اصلی دیگر گرایش و اعتماد والدین به این مدارس است. شرکت‌کننده شماره ۱۰ می‌گوید: «این را ترجیح میدیم که بچه‌مان درس بخونه و عزت و احترامش حفظ بشه از لحاظ درسی اون مدرسه‌ای که من ثبت نام کرده‌ام خیلی بهتر است و برخورد کارکنان هم با خود ما و هم با بچه خیلی خوب است هیچ مشکلی ما در غیردولتی ندیده‌ایم.»

به روز بودن: به علت به روز بودن آموزش‌ها و برنامه‌های غالب مدارس غیردولتی از طریق الگوبرداری از نظام‌های آموزشی مدارس خارج از کشور، وجود رقابت بین این مدارس در کیفیت‌بخشی به خدمات خود اعم از آموزشی، اجتماعی و تربیتی و غیره، در کنار غیراصولی بودن و بی‌برنامه بودن و عدم نظارت کافی به کار معلمان در مدارس دولتی، والدین بیشتر به مدارس غیردولتی علاقه نشان می‌دهند و با اطمینان بیشتر اقدام به ثبت‌نام فرزندانشان در این مدارس می‌کنند. شرکت‌کننده شماره ۷ در مورد وجود رقابت در بین مدارس غیردولتی می‌گوید:

«نسبت به دولتی خوبه چون الان مدارس غیردولتی زیاد شده شاید هم مردم به ظواهری مثل شیک بودن و منطقه خاص جغرافیایی‌اش اهمیت بدن. ولی مردم به این آگاهی رسیده‌ان که کیفیت را بیشتر در نظر بگیرن تا تجملات. در نتیجه تا حدودی رقابت آغاز شده مدارس غیردولتی سعی می‌کنن کیفیت را بالا ببرن تا مردم از آن‌ها استقبال کنن.»

عوامل اقتصادی به‌عنوان پنجمین اولویت والدین و تجهیزات و امکانات به‌عنوان ششمین و آخرین اولویت در ثبت‌نام فرزندان خود به مدارس غیردولتی به شرح جدول ۷ شناسایی و کدگذاری شده‌اند. جدول ۷. مقولات، زیر مقولات، نوع مفاهیم، واحدهای تبیینی و معنایی عوامل اقتصادی و امکانات

تم	مقولات	زیر مقولات	نوع مفاهیم	واحد تبیینی و معنایی (کدباز)
عوامل اقتصادی	۵-۱- مالیه آموزش (با ۵)	۵-۱-۱- پرداخت شهریه	ایجابی	۵-۱-۱-۱- رضایت از ارائه خدمات در قبال شهریه عادلانه
				۵-۱-۱-۲- رضایت والدین از خدمات مدرسه در پرداخت شهریه
				۵-۱-۱-۳- آینده‌نگری و سرمایه‌گذاری در مورد فرزندان
	۵-۲- رفاه و معیشت (با ۶)	۵-۲-۱- عدم حمایت مالی دولت از مدارس	سلبی	۵-۲-۱-۱- عدم تخصیص بودجه از طرف آموزش و پرورش به مدارس دولتی
		۵-۲-۲- تأثیر مسائل مالی بر خدمات مدرسه	سلبی	۵-۲-۲-۱- انگیزه ناکافی ناشی از مشکلات معیشتی معلمان مدارس دولتی
				۵-۲-۲-۲- هزینه کرد حداقلی مدرسه قبلی غیردولتی برای دانش‌آموز

مکانی از راه دور (GPS)^۱ و کنترل هوشمند ورود و خروج دانش‌آموزان به مدرسه را که با ارسال پیامک به والدین اطلاع‌رسانی می‌گردد از علل اساسی علاقه و تمایل خود در اعتماد به این مدارس ذکر کرده‌اند. شرکت‌کننده شماره ۶ در مورد سرویس رفت و آمد دانش‌آموزان می‌گوید:

«خیلی مهمه این که این دختر هستن به خاطر وضع زمانه خیلی خوبه که به خانه نزدیکتره یعنی سرویس رفت‌وآمد شان خیلی امنه به سرویس‌هایشان GPS وصل کردن این که کجا میره کجا نکه میداره چقدر نکه داشت کی به مدرسه رسید.»

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر که با هدف شناسایی علل و عوامل مؤثر بر اعتماد والدین براساس تجربه زیسته خود به مدارس غیردولتی آغاز شده بود به این نتیجه رسید که والدین دانش‌آموزان مدارس غیردولتی بنا به علل و عوامل مختلفی به این مدارس اعتماد کرده و فرزندان خودشان را در این مدارس ثبت‌نام می‌کنند که در دو گروه بزرگ علل و عوامل ایجابی و سلبی قابل تشریح است. به طور کلی نتایج نشان داد که شش عامل اصلی به ترتیب اولویت با عناوین آموزشی، اجتماعی، اخلاقی و تربیتی، حرفه‌ای، اقتصادی و تجهیزات و امکانات مهم‌ترین دلیل گرایش والدین به مدارس غیردولتی (ایجابی) شناسایی شده است.

یافته‌های پژوهش با یافته‌های تحقیقات قبلی از قبیل (فورسایت و همکاران، ۱۳۹۴؛ قدیری، ۱۳۸۰؛ یاکوب و همکاران، ۲۰۱۴؛ ماندیک و همکاران، ۲۰۱۸؛ شکری و همکاران، ۱۳۹۱؛ گلدینگ و همکاران، ۲۰۰۸؛ بوخاری و همکاران، ۲۰۰۹؛ هاناشک و همکاران، ۲۰۰۷؛ جکسون و همکاران، ۲۰۰۵؛ یاری‌قلی، ۱۳۹۲؛ پاهنگ و همکاران، ۱۳۹۲؛ کرامتی و همکاران، ۱۳۹۶؛ آورکیدز، ۲۰۲۱؛ آکتر و همکاران، ۲۰۱۴؛ شولز، ۲۰۱۸؛ جهانیان و همکاران، ۱۳۹۱) همسو و همخوان می‌باشد.

یافته‌های تحقیق حاضر را براساس مبانی نظری و دیدگاه‌های صاحب‌نظران می‌توان این‌گونه تبیین کرد که عملکرد متعهدانه مدارس غیردولتی از قبیل رسیدگی بهتر به وضعیت آموزشی و تحصیلی دانش‌آموزان، صرف وقت زیاد برای دانش‌آموزان از طرف کلیه عوامل مدرسه، برآورده شدن حداکثری انتظارات والدین از مدرسه، توجه به مسائل انضباطی دانش‌آموزان، منظم بارآوردن دانش‌آموزان، رضایت دانش‌آموزان از وضعیت فعلی و جو روانی مدرسه، محیط امن مدرسه و مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی مدارس غیردولتی در قبال دانش‌آموزان و اولیا باعث اعتماد اولیا و ثبت‌نام فرزندان خود در این مدارس گردیده است.

طبق نظریه ماکس وبر، اعتماد پیش‌نیاز ساختار اجتماعی هر سیستمی است که در جامعه به‌عنوان نهاد یا سازمان و در اینجا با عنوان مدرسه غیردولتی فعالیت می‌کند. یافته‌های تحقیق حاضر مؤید نظریه زومکا (۱۳۸۴) است که مبنای اعتماد را به سه قسمت مهم تقسیم کرده است؛ همان‌طوری که زومکا (۱۳۸۴) معتقد است وجهه و اعتباری که طی سالیان دراز به دست می‌آید، یکی از مبانی اصلی اعتماد است. در تحقیق حاضر عواملی از قبیل تخصیص ساعات آموزشی بیشتر، نتایج و خروجی‌های مثبت و قابل قبول سال‌های قبل مدرسه، مثبت بودن نظر دانش‌آموزان و اولیا در مورد مدرسه، حسن پیشینه، قدمت درخشان و مشهور بودن مدرسه و مدیر و معلمان آن، باعث کسب اعتبار از سوی مدارس غیردولتی گشته و والدین بنابراین دلایل به این مدارس روی آورده و فرزندان خود را ثبت‌نام می‌کنند.

براساس دومین مبنای نظریه زومکا (۱۳۸۴) که عملکرد را عامل اصلی اعتماد می‌داند، یافته‌های پژوهش حاضر این بخش از نظریه مذکور را تأیید کرد؛ زیرا نتایج نشان داد که والدین عملکرد و رفتار کنونی مدارس غیردولتی در مواردی ایجاد رقابت مثبت بین دانش‌آموزان، بهره‌گیری از خدمات مشاوره‌های تخصصی و برنامه‌ریزی‌های تحصیلی را ذکر کرده‌اند بعضی نیز تدریس مطالب اضافی و عدم نیاز به کلاس‌ها و آموزشگاه‌های آزاد، استفاده از معلمان کارآمد و باتجربه و تلاش زیاد این معلمان را جزو عوامل اعتمادساز ذکر کرده‌اند برخی هم آشنا کردن دانش‌آموزان با مسائل دینی و مذهبی، اجرای برنامه‌های شاد و اهدای جوایز و ایجاد محیطی شاد و لذت‌بخش در مدرسه برای دانش‌آموزان عنوان نموده‌اند اولیامحور بودن

مدرسه، برخورد تخصصی و حرفه‌ای کارکنان با اولیا و دانش‌آموزان، الگوبرداری از مدارس خارجی در اداره مدرسه نیز توسط عده‌ای از والدین ذکر شده است و گروهی نیز داشتن برنامه تغذیه مناسب، یونیفورم مخصوص و متفاوت و استفاده از برنامه‌ها و نرم‌افزارهای به‌روز و هوشمند را از علل گرایش و اعتماد خود به مدارس غیردولتی ذکر کرده‌اند.

در جمع‌بندی تفسیر شش عامل به‌دست‌آمده با مقولات و زیرمقولات متعددی که علل و عوامل اعتماد والدین به مدارس غیرانتفاعی را روشن ساخته و پاسخی نسبتاً مبسوط به سؤال اساسی پژوهش محسوب می‌شود، می‌توان گفت مقولاتی از قبیل برنامه‌ریزی تحصیلی و آموزشی، رعایت کمیت و تناسب دانش‌آموزان، به‌کارگیری معلمان باتجربه و متخصص، تجانس و سنخیت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی دانش‌آموزان، رضایت از خدمات مدرسه، حسن شهرت و سابقه خوب، رعایت مقررات و تربیت اخلاقی، ایجاد فضای شاد و امن، تعامل متعهدانه و برخورد حرفه‌ای مسئولان مدرسه، اخذ شهریه مناسب و منصفانه از علل اساسی گرایش والدین به مدارس غیردولتی است. مؤسسان و مدیران مدارس غیر انتفاعی ضمن ارج نهادن به پیشنهادات و انتقادات اولیا به اصول حرفه‌ای رشته و تخصص خود پایبند باشند و سعی کنند اولیا را هم در مسیر حرفه‌ای‌گری با خود همراه سازند، چرا که در موارد متعددی دیده می‌شود که مدیران مدارس با محور قرار دادن خواسته‌های اولیا تحت عنوان مشتری‌مداری به مرور از اصول تخصصی آموزش و پرورش دور شده و در دراز مدت کیفیت مجموعه آموزشی نزول کرده است و این خود سبب بی‌اعتمادی شده است.

اهمیت این یافته‌ها در قالب مقولات و زیرمقوله‌ها، بیانگر این امر مهم و درخور توجه است که پدیده مورد مطالعه پژوهشگران (تجربیات زیسته والدین از اعتماد به مدارس غیردولتی) در سایه علل و عوامل شناسایی و کشف شده، این امکان را فراهم می‌سازد تا محققان براساس یافته‌های پژوهش حاضر، پیشنهادهایی را به مؤسسان، مدیران، محققان و عوامل اجرایی و آموزشی مدارس غیردولتی توصیه کنند تا بتوان از این راهکارها در راستای سیاست‌گذاری‌ها و اداره هرچه بهتر این مدارس سود جست. مؤسسان مدارس غیردولتی با: الف) جذب معلمان باتجربه، شاداب، فداکار و متخصص در امر تدریس، ب) استفاده از مشاوران متخصص و حرفه‌ای، ج) کم‌نگه‌داشتن تعداد دانش‌آموزان کلاس‌ها، د) مشارکت دادن اولیا در اداره مدرسه، ه) فراهم کردن محیط فیزیکی استاندارد برای مدرسه و اخذ شهریه منصفانه از اولیا می‌توانند زمینه جلب اعتماد و نظر مثبت والدین را فراهم نمایند. به مدیران مدارس غیردولتی پیشنهاد می‌گردد که با: الف) رسیدگی بهتر به وضعیت آموزشی و تحصیلی دانش‌آموزان، ب) برگزاری امتحانات مختلف متناسب با محتوای درس، ج) توجه به مسائل اخلاقی و تربیتی دانش‌آموزان، د) داشتن فوق برنامه‌های مختلف از قبیل ورزش و کلاس‌های مهارت و سرگرمی، ه) نظارت کافی به عملکرد معلمان و دانش‌آموزان و اداره مدرسه طبق اصول و نظریه‌های علمی و به‌روز و ز) برگزاری مسابقات علمی - فرهنگی مختلف و اهدای جوایز به دانش‌آموزان می‌توانند در مدیریت این مدارس، موفقیت‌های چشمگیری را در زمینه جلب اعتماد اولیا به این مدارس، کسب کنند. هم‌چنین به عوامل اجرایی مدارس غیردولتی پیشنهاد می‌گردد که با: الف) داشتن رفتارهای متعهدانه با اولیا و دانش‌آموزان، ب) رسیدگی به مسائل انضباطی دانش‌آموزان، ج) رعایت احترام در برخورد با اولیا و دانش‌آموزان زمینه جلب اعتماد والدین به این مدارس را بیش از پیش فراهم نمایند.

محدودیت‌های پژوهش

عدم همکاری برخی از مدیران مدارس غیردولتی، دسترسی مشکل به پدران دانش‌آموزان و هماهنگی با آن‌ها به دلیل مشکلات کاری و گرفتاری‌های زندگی آنان، صحبت‌های محافظه‌کارانه برخی از شرکت‌کنندگان علی‌الخصوص بخاطر اجرای مصاحبه در داخل مدرسه از جمله مواردی بودند که فرآیند اجرای پژوهش را با کندی و مشکل مواجه می‌نمود.

References

منابع

- Ahmad, M., & Hall, S. G. (2017). Trust-based social capital, economic growth and property rights: explaining the relationship. *International Journal of Social Economics*.
- Aktar, B., Sarker, M., & Jenkins, A. (2014). Exploring adolescent reproductive health knowledge, perceptions, and behavior, among students of Non-Government secondary schools supported by brac mentoring program in rural Bangladesh. *Journal of Asian Midwives (JAM)*, 1(1), 17 – 33. Retrieved from <http://ecommons.aku.edu/jam/vol1/iss1/4>.
Alizadeh Aghdam, Mohammad Baqer; Elmi, Mahmoud & Malakouti Dizaj Yekan,
- Abdolhossein (2012). The study of social factors related to the social trust of high school teachers of Marand city. *Applied Sociology*, 23(3), 167-184.
- Alwani, Seyed Mehdi and Hosseini, Seyed Samad (2013). Reflection on theoretical foundations, concepts and models of institutional (organizational) trust. *Journal of Educational Measurement and Evaluation Studies*, 3 (4), 105-141.
- Amid, Hassan (1996). Amid dictionary. fourth edition. Tehran: Sepehr Printing House
- Amiri, Masoumeh, Ghaedi, Yahya, Zarghami, Saeed and Haji Hosseinejad, Gholamreza (2015). Investigating the conceptual framework of children's educational rights. *Quarterly Journal of Arithmetic in Education (Philosophy of Former Education)*, 1 (2), 31-46
- Application of knowledge management in improving* (2006). Amirkhani, Amir Hussein
organizational performance. Peak Noor, 3 (3), 131-140.
- Ary, D., Jacobs, L. C., Irvine, C. K. S., & Walker, D. (2018). *Introduction to research in education*. Cengage Learning. www.cengage.com/highered. 2021/05/12. 10:25:14.
- Bukhari, P., & Randall, E. V (2009). Exit and entry: Why parents in Utah left public schools 3(3), 242-270. and chose private schools. *Journal of School Choice*
- Delaware, Ali (2010). *Research Methods in Psychology and Educational Sciences*. Tehran: Peyame Noor University Press.
- ForceSite, b. Patrick, Adams, m. Kurt and Hoy, k. Wayne (2015). Collective trust. Translated by Shakeri, Mohsen, Hooshi Sadat, Seyed Alireza and Turani, Haidar (2015). Tehran: Madrasa Publications
- Ghadiri, Hassan (2002). *Investigating the effective factors in choosing non-profit schools by parents based on the economic and social situation of families (based on a study in Tehran)*. Master Thesis. Sociology Department. Faculty of Humanities. Tarbiat Modares University of Tehran.
- Goldring, E. B., & Phillips, K. J (2008). Parent preferences and parent choices: The public-private decision about school choice. *Journal of Education Policy* 23(3), 209-230.
- Golparvar, Mohsen and Orizi Samani, Seyed Hamidreza (2005). Survey of community attitudes towards non-profit Hariri, Najla (2007). Principles and methods of qualitative research. Tehran: Islamic Azad University Publications - Science and Research Branch. schools in Isfahan. *Quarterly Journal of Education*, (78), 125-156
- Gomez-Arizaga, M. P., Valdivia-Lefort, M., Castillo-Hermosilla, H., Hébert, T. P., & Conejeros-Solar, M. L. (2020). Tales from Within: Gifted Students' Lived Experiences with Teaching Practices in Regular Classrooms. *Education Sciences*, 10(5), 137.
- Goshi, Fakhr al-Sadat & Sedaghat, Kamran (2009). Investigating the role of cultural and social factors related to the formation of social trust of Citizens of Tabriz. *Applied Sociology*, 20(4), 102-75.
- S. G., & Branch, G. F. (2007). Charter school quality. Hanushek, E. A., Kain, J. F, Rivkin

- 91(5-6), 823- and parental decision making with school choice. *Journal of public economics* 848.
- Hassanzadeh, Ramadan, Sadati Kiadehi, Seyed Morteza and Siamian, Hassan (2012). Organization and management with emphasis on trust management in educational centers. Mashhad: Ferdowsi University Press
- Hoy, K. Wayne and Michel, J, Cecil (2013). Educational management: theory, research, application. Translated by Soleimani, Nader, Safari, Mahmoud and Nazari, Seyed Morteza (2016). Tehran: Samat Publications
- Jackson, C., & Bisset, M (2005). Gender and school choice: Factors influencing parents when choosing single-sex or co-educational independent schools for their children. *Cambridge Journal of Education* 35(2), 195-211.
- Jahanian, Ramadan & Baladinejad, Hesam al-Din (2012). Comparing the current and desirable performance of non-governmental schools in Karaj from the viewpoint of parents of students. *Quarterly Journal of Leadership and Educational Management*. 6(2)25-37.
- Jahanian, Ramadan and Baladinejad, Hesamuddin (2012). Assessing and comparing the current and desirable performance of non-governmental schools in Karaj from the perspective of students' parents. *Journal of Educational Leadership and Management*, 6 (2), 25-37
- Keramati, Mohammad Reza, Pourkarimi, Javad and Zali, Fatemeh (2018). Comparison of educational environment of public and non-public schools, case: Karaj high schools. *School Management*, 5 (1), 51-72
- Khajei, Saeed, Nazemi, Maliha (2013). Evaluating the effectiveness of the EFQM model in evaluating the performance of non-governmental middle and high schools from the perspective of their principals and teachers. *Management and Planning in Educational Systems*, 5 (2), 82-110.
- Kumar, D., & Choudhury, P. K. (2020). Determinants of Private School Choice in India: All about the Family Backgrounds? *Journal of School Choice*, 1-27.
- Mandic, S., Sandretto, S., Hopkins, D., Wilson, G., Moore, A., & García Bengoechea, E (2018). "I wanted to go here": Adolescents' perspectives on school choice. *Journal of School Choice* 12(1), 98-122.
- Mapp, T. (2008). Understanding phenomenology: the lived experience. *British Journal of Midwifery*, 16(5), 308-311.
- Mayer, R. C., Davis, J. H., & Schoorman, F. D. (1995). An integrative model of organizational trust. *Academy of management review*, 20(3), 709-734.
- Mohammad Beigi, Abolfazl; Mohammad Salehi, Narges and Aligol, Mohammad (2015). Validity and reliability of various tools and methods of measuring them in applied research in health. *Journal of Rafsanjan University of Medical Sciences*. 2015; 13 (12): 1153-1170.
- Morrow, R., Rodriguez, A., & King, N. (2015). Colaizzi's descriptive phenomenological method. *The psychologist*, 28(8), 643-644.
- Organization of Non-Governmental Schools and Centers and Development of Public Participation (2016). Law on the Establishment and Administration of Non-Governmental Schools and Educational Centers
- Ourkids (2021). <https://www.ourkids.net/school/benefits-of-private-schools.php>. 22:56. 05/06/2021.
- Pahang, Nizamuddin, Mahdiun, Ruhollah and Yari Gholi, Behbood (2018). Assessing the quality of schools and identifying the factors affecting it: *Combined research. School*

Management, 5 (1), 173-193

Palmer, Richard (1968). *Hermeneutic science*. Translated by Hanaei Kashani, Mohammad Saeed (1999). Tehran: Hermes.

Powers, J. G. (2001). *The formation of interorganizational relationships and the development of trust* (Doctoral dissertation). School of Information Science and Policy, University at Albany.

Qajargar, Morteza (2002). *An Introduction to the Privatization of Education in Iran*. Tehran: Zahd Publishing Cultural Institute.

Razavieh, Asghar (2017). *Research Methods in Behavioral and Educational Sciences*. Shiraz: Shiraz University.

Safaei Movahed, Saeed, Bahadori, Behnaz (2018). Investigating the effect of school culture and family cultural capital on students' academic performance. *Management and Planning in Educational Systems*, 11 (2), 127-158.

Sarfo, J. O., & Ofori, P. K. (2017). A book review: Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches. *Russian Journal of Sociology*, (3), 30-33.

Sarmad, Zohreh; Bazargan, Abbas & Hejazi, Elaheh (2016). *Research Methods in Behavioral Sciences*. 13th edition. Tehran: Aug.

Shokri, Alich and Manadi, Morteza (2012). Investigating the Relationship between the Attitudes of Tehran Families Based on Cultural Capitals in Choosing the Type of School: Government and Non-Profit. *Journal of Family and Research*, 9 (3), 23-42.

J. V (2018). School Choice: The Personal and the Political. *Journal of School Choice*, 12(1), 80-97.

Vadadhir, Abu Ali and Zeinabadi, Morteza (2009). All things for All: social equality and social trust. *Strategic Research Institute of the Expediency Discernment Council*, (16), 127-150.

Vosoughi, Mansour and Rahmani, Mostafa (2013). Investigating Strategies to Increase Social Trust between Urban Management and Tehran Citizens (Case Study: Districts 3, 7 and 19 of Tehran). *Journal of Regional Planning*, 3 (11), 31-42.

S. (2014). Factors influencing parents' decision in choosing private schools. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 153, 242-253.

Yari Gholi, Behbood (2014). Investigating the philosophy of creating non-profit schools and its compatibility with educational justice from the perspective of education experts: a hermeneutic approach. *Journal of Fundamentals of Education*, 3 (2), 210-195.

Zetomka, Piotr (1999). *Trust a sociological theory*. Translated by Pear, Fatemeh (2006). Tabriz: Etihad Press.

